

Nr 341

Av herr förste vice talmannen **Skoglund**, om förbättrad löneställning för chefen för försvarets forskningsanstalt.

I bilaga 6 (fjärde huvudtiteln) till 1956 års statsverksproposition, s. 209, uttalar föredragande departementschefen vid behandlingen av medelsåskandena för försvarets forskningsanstalt, att han ej är beredd tillstyrka förbättrad löneställning för chefen för forskningsanstalten.

Jag finner det emellertid synnerligen angeläget att denna fråga icke ytterligare uppskjutes och att befattningen som överdirektör och chef för försvarets forskningsanstalt i lönegrad Cp 17 från och med budgetåret 1956/57 omregleras till befattning som generaldirektör i lönegrad Cp 19 och får i anledning härav anföra följande.

Under den tid, som gått sedan försvarets forskningsanstalt enligt riksdagens beslut organiserades den 1 april 1945, har det såväl för de militära myndigheterna som för statsmakterna blivit alltmera uppenbart, vilken betydelsefull roll som försvarsforskningen spelar, då det gäller att kunna följa med i den allt snabbare tekniska utvecklingen för att hålla vårt försvar på toppen av modernitet och därigenom få ut största möjliga effektivitet av de stora summor, som vi måste nedläggga på försvaret.

Denna förståelse för försvarsforskningen har också, särskilt under de senaste åren, tagit sig uttryck i en ökning av de medel, som riksdagen beviljat till anstalten, varigenom en väsentlig utveckling av dess verksamhet kunnat ske. Anstalten, som enligt de ursprungliga planerna skulle omfatta 125 personer, sysselsätter nu ca 800 tjänstemän och kollektivavtalsanställda, varjämte utgifterna stigit från beräknade 1 700 000 kr till ca 19 000 000 kr per år. Överbefälhavaren föreslår i sin försvarsplan en vidare utbyggnad av anstalten.

Erfarenheten under de gångna åren har visat, att det inte enbart är den materiel, som forskningsanstalten själv utvecklat eller lagt grunden till genom sin forskning, utan även den *prognosverksamhet* som anstalten på basis av sina egna forskningsresultat kan bedriva, som är av utomordentlig betydelse för försvaret genom att materielanskaffningen kan inriktas på sådan materiel, som i framtiden kommer att ha största effektivitet och som även under en lång följd av år kommer att bibehålla sitt stridsvärde. Till grund för ÖB-utredningen ligger bland annat en omfattande teknisk utredning och prognos för den närmaste 10-årsperioden, som forskningsanstalten i nära samarbete med försvarsgrenarna och försvarsstabens forskningsavdelning utarbetat. Genom denna verksamhet har en betydande ökning erhållits i möjligheten att undvika felinvesteringar i krigsmateriel, som

på grund av den tekniska utvecklingen snabbt skulle blivit omodern, och därför också efter kort tid måst på nytt ersättas, med onödiga kostnader som följd.

Genom denna utveckling av försvarsforskningen är det uppenbart, att på anstaltschefen måste ställas synnerligen stora krav och faller ett stort ansvar. Någon omprövning av löneställningen, som dåvarande allmänna lönenämnden redan vid ansfaltens inrättande fann något låg, har icke ägt rum.

Det är märkligt, att regeringen icke kunnat beakta de förslag, som framkommit från anstaltens styrelse om höjning av anstaltschefens löneställning, trots att de grundar sig på en sakkunnig utredning av förre statssekreteraren i försvarsdepartementet, numera landshövdingen G. A. Widell.

Utöver de skäl, som Widell anfört i sin utredning, bör framhållas, att i den organisation, som numera fastställts för forskningsanstalten, överdirektören även är ordförande i anstaltens styrelse, vilket ökar hans ansvar och arbetsbelastning. Vid remissbehandlingen av Widells förslag tillstyrktes den föreslagna höjningen till generaldirektör i Cp 19 av forskningsanstaltens dåvarande styrelse, försvarsmyndigheterna, statens lönenämnd, Vetenskapsakademien och försvarets civila tjänstemannaförbund, medan statskontoret och riksräkenskapsverket ensamma ansåg sig icke kunna biträda en höjning.

I detta sammanhang bör även upptagas frågan om ej försvarsforskningen, liksom på många håll utomlands, bör vara representerad i de militära topporganen i vårt land, militärledningen och försvarets förvaltningsdirektion. Genom att chefen för forskningsanstalten skulle ingå i dessa, skulle en direkt kontaktväg skapas, som skulle främja samordningen mellan försvarsgrenarna och mellan förvaltningarna och jämna vägen för den anpassning till de nya stridsmedel, som i framtiden kommer att vara nödvändiga. Genom forskningsanstaltens neutrala ställning skulle säkerligen avvägningen mellan försvarsgrenarna i många fall kunna underlättas.

Huruvida forskningsanstalten bör vara representerad i militärledningen eller icke synes kunna avgöras av Kungl. Maj:t utan hörande av riksdagen. Däremot synes det vara en riksdagsfråga, om chefen för forskningsanstalten skall vara ledamot av försvarets förvaltningsdirektion (jämför statsutskottets utlåtande 1954: 133 s. 97).

Mot forskningsanstaltens representation i förvaltningsdirektionen kan kanske resas den invändningen, att där endast aktuella materielanskaffningsproblem behandlas, men även här borde en planering på lång sikt vara den bästa garantien för att undvika konflikter vid kommande materielbeställningar. Just med hänsyn till forskningsanstaltens inriktning på de problemställningar, som kan bli aktuella i framtiden, och med hänsyn till vikten av att i tid inrikta förvaltningarna och industrien på utveckling och planering för krigsmateriel, som i framtiden kan komma att vara av betydelse, borde anstaltens chef vara självskriven ledamot av direktionen.

Med stöd av vad ovan anförts får jag hemställa,

att riksdagen vid behandling av bilaga 6 till 1956 års statsverksproposition måtte besluta,

att befattningen som chef för försvarets forskningsanstalt omregleras från överdirektör i Cp 17 till generaldirektör i Cp 19; samt

att chefen för försvarets forskningsanstalt skall ingå som ledamot av försvarets förvaltningsdirektion.

Stockholm den 26 januari 1956

Martin Skoglund